

Johanneschool

SCHOOLVEILIGHEIDSPAN

Samenstellers en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te verzorgen, waarbij onder meer rekening is gehouden met actuele wet- en regelgeving. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele in deze uitgave voorkomende onjuistheden

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Onze kernwaarden en missie	4
Onze visie	5
Doelstellingen	6
Preventief beleid	6
Curatief beleid	7
Registratie en evaluatie	7
Inzicht	9
Scheppen van voorwaarden	9
Pedagogisch handelen	10
Signaleren en effectief handelen	11

Inleiding

Per 1 augustus 2015 ging de Wet Sociale Veiligheid op scholen in. Die wet verplicht schoolbesturen om te zorgen voor sociale veiligheid op hun scholen. De nieuwe wet heeft als doel kinderen en jongeren veilig op te laten groeien en geeft de taken en verantwoordelijkheden voor scholen en leerkrachten aan. Een sociaal veilige school heeft beleid vertaald naar concrete acties op de volgende 6 onderwerpen:

1. Gezamenlijk ontwikkelde en gekende visie, kernwaarden, doelen, regels en afspraken
2. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's; audits en monitoring
3. Scheppen van voorwaarden, beleggen van taken, samenwerken met partners buiten de school
4. Positief pedagogisch handelen; ondersteunende houding, voorbeeldgedrag, verbindende relaties
5. Preventieve activiteiten en programma's in de school, gericht op leerlingen, ouders en personeel
6. Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten door leerlingen, ouders en personeel.

Met de aanpassing van de onderwijswetten heeft Stichting Katholiek Onderwijs Pijnacker, als het bevoegd gezag van de school de plicht gekregen om zorg te dragen voor de veiligheid op school. Waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

1. een gedegen arbobeleid voert;
2. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft;
3. er zorg voor draagt dat ten minste de volgende taken belegd zijn:
  - het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten;
  - het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Stichting Katholiek Onderwijs Pijnacker

(identiteit en subjectivering).

De Stichting Katholiek Onderwijs Pijnacker, waarvan de Johannesschool deel uitmaakt, zet zich in voor hoogwaardig onderwijs in een veilige, uitnodigende en avontuurlijke leeromgeving met evenwichtige aandacht voor kwalificatie (kennis – vaardigheden – houding),

socialisatie (cultuur - tradities - praktijken) en persoonsvorming

De komende planperiode zet de SKOP in op het versterken van het professioneel zelfbewustzijn van de medewerkers. Ieder kind is toegerust voor de eigen ontwikkeling en nieuwsgierig en gemotiveerd om te leren en ontwikkelen. Om dat potentieel tot ontwikkeling te laten komen is erkenning van de individuele ontwikkelvraag, uitdaging, ondersteuning en ruimte nodig.

Leren gebeurt in interactie en dat vraagt (in ons onderwijs):

- Een relatie met medeleerlingen en een relatie met leerkrachten die kennis, vaardigheden en attitude van het vak verstaan;
- Medewerkersbereidheid tot - en een cultuur van – leren;
- Leiderschap met vertrouwen in vakmanschap, dat leerkrachten faciliteert en de randvoorwaarden creëert voor inspiratie, moreel kompas, waardering en erkenning;
- Bestuur (en toezicht) vanuit zorg voor continuïteit, kwaliteit en richting. Met oog voor de balans tussen de maatschappelijke opdracht van scholen (legitimiteit of bedoeling), de professionele gedrevenheid van de medewerkers (bezieling, passie) en de zakelijke realiteit (legaliteit, begrenzing).

Onze kernwaarden en missie

Vandaag leer je voor morgen!

Op de Johannesschool geven we kinderen kennis en vaardigheden mee die ze nodig hebben om later zelfstandig hun weg te vinden in de maatschappij. Naast het verzorgen van inhoudelijk goede lessen zetten we kinderen aan het denken, vergroten we hun zelfbewustzijn en maken we hen van jongs af aan bewust van hun eigen verantwoordelijkheid. We leren de kinderen wat we zijn: betrokken, in ontwikkeling, verantwoordelijk.

De Johannesschool:

een kleinschalige school op een groene locatie, waar ieder kind gezien en gekend wordt.

Onze visie

Een fijne tijd in een fijne omgeving

Een fijne basisschooltijd in een veilige omgeving; dát willen we voor al onze leerlingen! Het verzorgen van een prettig klassenklimaat hebben we dan ook hoog in het vaandel. Wij zorgen ervoor dat onze leerlingen kunnen leren op een plek waar ze zich veilig en fijn voelen, met positieve gedragsregels en het zorgvuldig begeleiden en volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Aandacht, vertrouwen en onderling respect zorgen voor wederzijds goede relaties tussen leerkrachten, leerlingen en ouders, waarin ieder zich gekend weet.

Kind in beeld

Op de Johannesschool vinden we het belangrijk om ieder kind in beeld te hebben en zo goed mogelijk aan te sluiten bij de individuele onderwijsbehoeften van onze leerlingen. Alleen dán kan ieder kind optimaal tot leren komen en zijn of haar leerdoelen behalen. De eigenheid van ieder kind, met zijn of haar unieke talenten, vormt ons uitgangspunt. Hierop worden de wijze van instructie, leerstof, leertijd of feedback afgestemd.

Om ervoor te zorgen dat de kinderen de leerdoelen behalen, verzorgen wij voor alle vakgebieden kwaliteitsvolle (directe) instructie met begeleide inoefening. Voor de leerlingen die het moeilijk vinden, worden de lesdoelen niet direct verlaagd, maar wordt de instructie aangepast of uitgebreid. We houden rekening met verschillen tussen kinderen door verdiepende of juist verlengde instructie te realiseren. Het gaat er niet om dat alle leerlingen evenveel groei kunnen of moeten behalen, maar dat álle leerlingen kenniswinst behalen en succes ervaren.

Naast een fijn klassenklimaat hebben kinderen ook handvatten nodig bij het ontwikkelen van een goede werkhouding en taakgerichtheid. Alleen met die combinatie komen ze tot optimale resultaten waar ze trots op mogen zijn. Wij helpen de kinderen om erachter te komen hóé ze het beste leren: welke vaardigheden heb ik nodig en waarom? En welke vaardigheden moet ik nog verder ontwikkelen om mijn doelen te bereiken? Leerkracht en leerling werken ernaartoe dat de leerkracht steeds meer verantwoordelijkheid geeft en de leerling steeds meer verantwoordelijkheid neemt.

De ander en ik

Kinderen begeleiden op hun weg naar volwassenheid zien wij als één van de belangrijkste taken van ons onderwijs. We zien de Johannesschool als een mini-maatschappij waar de kinderen met elkaar oefenen voor later. Daarbij stellen we ons als team regelmatig de vraag: hoe willen we dat kinderen functioneren in deze maatschappij in het klein -als oefening voor later- en welke handvatten hebben ze daarbij nodig?

Op de Johannesschool leren we kinderen zelfstandig te functioneren met elkaar. We stimuleren de kinderen om zichzelf te zijn én te blijven in de omgang met anderen. Samenleven en samenwerken kan immers alleen goed gaan als je met elkaar communiceert en open staat voor ideeën van anderen. Openheid, eerlijkheid, echt naar elkaar luisteren en proberen elkaar te begrijpen zijn voor ons van groot belang.

In ontwikkeling zijn en blijven

We leiden kinderen op voor een baan in de 21ste eeuw. We willen onze leerlingen daarom een samenhangend geheel van kennis én vaardigheden meegeven, waardoor ze later optimaal kunnen functioneren in de maatschappij. Ons onderwijs is daarom niet alleen gericht op kennisoverdracht, maar ook op vaardigheden als kritisch, creatief en probleemoplossend denken en op het zelf verwerven van kennis.

Doelstellingen

De Johanneschool streeft naar een veilige leer- en werkomgeving, kortom een veilige school. Het beleid dat hiertoe gevoerd wordt is een ontwikkeling die gestoeld is op het besef dat versterking van dit beleid ten goede komt aan de ontwikkeling en het welbevinden van alle leerlingen en het welbevinden van het personeel.

- Iedereen die werkzaamheden verricht voor de Johanneschool dan wel onderwijs volgt of anderszins deel uitmaakt van onze gemeenschap wordt geacht zich te onthouden van elke vorm van ongewenst gedrag.
- De Johanneschool neemt preventieve en curatieve maatregelen om ongewenst gedrag te voorkomen en te bestrijden. Onder ongewenst gedrag wordt verstaan elke vorm van pesten, (seksuele) intimidatie, racisme, discriminatie, agressie en geweld.
- Ouders worden geïnformeerd over het beleidsplan en de protocollen, via de schoolgids, website, informatieavonden.
- Onze leerkrachten bespreken de gedragsregels regelmatig met de leerlingen.
- Aan iedere leerling wordt de zorg en aandacht geboden die nodig is om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen.

Deze doelstellingen worden gerealiseerd door het proactief uitdragen van het streven naar een veilige leer-en werkomgeving binnen onze school, onder andere door passende activiteiten uit te voeren. Deze activiteiten zijn gebaseerd op de volgende onderdelen:

- preventief beleid, ter voorkoming van incidenten
- curatief beleid, ter voorkoming van verder escalatie bij incidenten
- registratie en evaluatie (ongevallenregistratie met jaarlijkse evaluatie preventiemedewerker)

Preventief beleid

De Johanneschool neemt maatregelen om pesten, agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie tegen te gaan en hiertoe worden de volgende activiteiten ondernomen:

- gevoelens van veiligheid worden regelmatig geïnventariseerd bij personeel, leerlingen en ouders
- er zijn gedragsregels opgesteld en deze worden door alle personeelsleden consequent gehandhaafd
- er is een incidentenregistratie
- personeel, leerlingen en ouders worden geïnformeerd over geldende gedragsregels. Deze regels zijn kenbaar gemaakt via de schoolgids, website, informatieavond.

Daarnaast wordt pesten, agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie aan de orde gesteld:

- tijdens individuele gesprekken met ouders / medewerkers (functioneringsgesprekken)
- tijdens teamvergaderingen
- tijdens het managementoverleg
- tijdens het bestuursoverleg
- tijdens overleggen met en van de medezeggenschapsraden
- tijdens jaarlijkse gesprekken met de arbodeskundige (VBA adviseurs) over de risico-inventarisatie en het plan van aanpak.

Curatief beleid

Om adequaat te kunnen handelen naar aanleiding van incidenten en om escalatie te voorkomen wordt iedereen die betrokken of geconfronteerd is met pesten, agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie, door de school afdoende hulp en begeleiding geboden. De Johannesschool heeft hiervoor de volgende maatregelen doorgevoerd:

- er is een protocol voor opvang bij ernstige incidenten
- er is een protocol voor melding van, pesten, (dreigen met) agressie en/of geweld (verbaal en fysiek), discriminatie of seksuele intimidatie opgesteld
- er is een protocol veilig internetgebruik, cyberpesten en omgaan met social media
- er is een procedure voor schorsing en verwijdering van leerlingen vastgesteld
- schorsing van personeel vindt plaats conform het geldende rechtspositiebesluit onderwijspersoneel
- voor ernstige incidenten zijn er vertrouwenspersonen aanwezig
- er kan hulp worden ingeroepen van externe hulpverleners
- de vertrouwenspersonen volgen cursussen om zich te specialiseren in hun taak

Als een incident leidt tot ziekteverzuim, wordt gehandeld conform het algemeen geldende ziekteverzuimbeleid van de Johannesschool. Indien een incident niet leidt tot verzuim is aandacht voor slachtoffer (en eventueel) agressor evenzeer gewenst. De schoolleiding van de Johannesschool stimuleert de betrokkenheid van leidinggevende en collega's bij de situatie.

Registratie en evaluatie

Personeel, leerlingen en ouders die incidenten willen melden, kunnen daarvoor terecht bij de interne contactpersonen. De anonimiteit is hierbij gewaarborgd.

Zij werken hierbij volgens de richtlijnen van de klachtenregeling zoals die is vastgesteld door de Johannesschool.

Om te kunnen sturen, evalueren en haar beleid bij te kunnen stellen draagt onze school zorg voor een nauwkeurige registratie en administratie van incidenten inzake pesten, agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie. De Johannesschool maakt hiervoor gebruik van een registratiesysteem waarin de gegevens van het (interne) meldingsformulier zijn verwerkt. Minimaal eenmaal per schooljaar wordt een overzicht van het aantal meldingen gemaakt. Dit overzicht bevat algemene gegevens, (geen individuele, inhoudelijke of privacygevoelige gegevens) die in de MR en het team van de school worden besproken.

- Een ieder kan verbetervoorstellen met betrekking tot het beleidsplan melden bij de directie.
- Het beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd in het teamoverleg, managementoverleg en met de Medezeggenschapsraad.
- Op basis van de evaluaties worden de juiste maatregelen ter verbetering van de arbeidsomstandigheden in het plan van aanpak opgenomen. Op basis van het plan van aanpak wordt aan het werk gegaan met de uitvoering van de voorgestelde verbeteringen. Jaarlijks wordt bekeken in hoeverre de verbetermaatregelen in het plan van aanpak ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

Gedragsregels

Binnen de Johannesschool hanteren we drie hoofdregels met betrekking tot het omgaan met elkaar, materialen en de ruimte.

- Wij hebben respect voor elkaar en elkaars spullen.
- Wij zorgen voor een rustige werk- en speelomgeving.
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt.

De school gebruikt voor de sociaal emotionele ontwikkeling de volgende doelstellingen:

De leerlingen leren met hun mogelijkheden en grenzen om te gaan:

- ze hebben zelfvertrouwen;
- ze kunnen gedragsimpulsen beheersen;
- ze kunnen en durven voor zichzelf en anderen op te komen.

De leerlingen leveren een positieve bijdrage in de groep:

- ze gaan respectvol met anderen om;
- ze handelen naar algemeen geaccepteerde normen en waarden;
- ze respecteren verschillen in levensbeschouwing en cultuur;
- ze durven in de groep voor hun eigen standpunt uit te komen;
- ze houden rekening met gevoelens en wensen van anderen;
- ze durven in de groep steun te geven aan iemand met een afwijkend standpunt;
- ze nemen verantwoordelijkheid voor te verrichten taken.

De leerlingen weten dat zijzelf en andere mensen sociale en affectieve behoeften hebben:

- ze kunnen opkomen voor zichzelf;
- ze kunnen rekening houden met anderen;
- ze laten kanjergedrag zien.

Verder gelden er de volgende basisgedragsregels:

- wij onthouden ons van elke vorm van verbale en fysieke agressie, geweld en/of seksuele intimidatie;
- wij pesten niet;
- wij tolereren geen vuurwerkbezit;
- wij tolereren geen wapenbezit.

De volgende categorieën vormen de basis voor het opzetten van onze incidentenregistratie:

- fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft
- fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn, en overige wapens)
- seksueel misbruik
- grove pesterijen
- discriminatie (onder meer naar ras, geslacht en homodiscriminatie)
- bedreigingen
- vernieling of diefstal van goederen
- drugs (onderscheiden naar bezit, gebruik en verkoop)
- Leren van incidenten

Om te kunnen leren van incidenten heeft de school zicht op:

- de rol van betrokkenen (leerlingen, ouders, leraar/team, mentor, contactpersoon, IB-er, vertrouwenspersoon, directie),
- het (pedagogisch) handelen dat vooraf ging aan het incident en dat volgde naar aanleiding van het incident.
- en de lijnen die hierbij gevolgd zijn binnen de organisatie van de school.

Inzicht

Veiligheidsbeleving

Sociale veiligheid draait om het beschermd zijn of het zich beschermd voelen tegen bedreigingen die veroorzaakt worden door het gedrag van mensen in en om de school. Een belangrijke stap om het sociale klimaat te verbeteren is om zicht te krijgen op de veiligheidsbeleving en de beleving van het schoolklimaat door leerlingen, leraren, ouders, schoolondersteuners en directies. De Johannesschool weet wat er speelt door middel van het signaleren van knelpunten en het aanpassen van beleid daarop.. Daarbij gaat het om antwoorden op vragen als:

- Hoe veilig is onze school in de beleving van leerlingen, personeel, schoolleiding en ouders van leerlingen?
- Welke plekken binnen en rondom de school voelen voor leerlingen veilig en welke niet?
- Hebben ze wel eens geweld ervaren?
- Worden ze gepest – op het schoolplein, in de klas, of via internet? Of pesten ze zelf?
- Weten leerlingen en ouders bij wie ze terecht kunnen als er iets vervelends gebeurt?

Scheppen van voorwaarden

Beleggen van taken

Het bieden van sociale veiligheid vraagt van onze school behalve het treffen van maatregelen om sociale onveiligheid tegen te gaan ook een bepaalde inrichting met werkprocessen die bijdragen aan een sociaal veilig, pedagogisch klimaat. Daarbij wordt expliciet hoe naast vakinhoudelijke inzet, aandacht wordt besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Er zijn afspraken gemaakt over:

- op welke manier in het team met leerlingen wordt gepraat;
- hoe uitgevoerde interventies in het team met elkaar worden gedeeld;
- welke rol aan aanvullende expertise wordt toebedacht.

Taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld en bekend bij personeel, ouders en leerlingen.

Leerlingenzorg

Veiligheid wordt in het onderwijs ook genoemd in relatie tot leerlingenzorg. De Johannesschool is voor leerlingen met een ingewikkelde thuissituatie of met leer- en gedragsproblemen een veilige plek. Voor leerlingen met leer- en gedragsproblemen organiseren leerlingbegeleiders vanuit de school begeleiding gericht op het optimaliseren van de leermogelijkheden en leeromgeving van een

individuele leerling. Indien sprake is van een ingewikkelde thuissituatie wordt er door de school een beroep gedaan op schoolmaatschappelijk werk.

Leerlingenzorg binnen de school gebeurt vaak in samenwerking met externe instanties zoals jeugdzorg en maatschappelijk werk. Deze samenwerking wordt vormgegeven in de zogenoemde Zorg- en Adviesteams (ZAT), tegenwoordig schoolondersteuningsteams. (SOT).

Individuele leerlingenzorg is iets anders dan schoolveiligheid. Binnen de school wordt informatie uitgewisseld over hoe in de school en in de klas omgegaan kan worden met gedragsproblemen. Dit draagt bij aan een sociaal veilig klimaat.

Betrokkenheid van leerlingen en ouders

Binnen de Johannesschool zijn ouders, leerlingen en personeel samen verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat. Zij worden betrokken bij het vormgeven van beleid en hebben een rol bij de uitvoering ervan.

Bij grensoverschrijdend gedrag worden interventies genomen, die niet alleen gericht zijn op de individuele leerling maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en leeftijdsgenoten om herhaling van dit gedrag te voorkomen.

Samenwerken met partners buiten de school

In de samenwerking binnen een ZAT tussen de school en ketenpartners (politie, jeugdzorg en maatschappelijk werk) is duidelijk wat de grenzen zijn van de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen die samenwerken. Duidelijk is waar de verantwoordelijkheid van de school stopt en wanneer de school doorverwijst naar ketenpartners zoals jeugdzorg.

Deze partijen zijn niet alleen van belang om te betrekken bij interventies gericht op het aanpakken van incidenten en in situaties van onveiligheid, maar ook om (mede) vorm te geven aan beleid voor sociale veiligheid en de school te ondersteunen bij het bevorderen van sociale veiligheid voor groepen en individuen daarbinnen. Dit vraagt een helder beeld over de mate waarin ondersteuning toegevoegde waarde heeft en met welke inhoud de externe partijen die kunnen bieden.

Pedagogisch handelen

Het tijdig signaleren van problemen en van grensoverschrijdend gedrag (waaronder pesten) en daarop adequaat ingrijpen, hoort bij een veilig schoolklimaat. Het uitdragen van normen en waarden is een verantwoordelijkheid van iedere leerkracht en zijn of haar voorbeeldgedrag is daarbij cruciaal. Leraren helpen leerlingen vormings- en opvoedingsdoelen te bereiken. Door pedagogisch handelen verbindt een leraar de persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling van leerlingen met het cognitieve leren.

De leerkrachten van onze school zijn toegerust om sociale veiligheid aan te pakken. Zij beschikken over de vaardigheden om te praten over lastige onderwerpen met leerlingen en ouders. Zij weten wat signalen zijn van sociale onveiligheid en zijn in staat om bijvoorbeeld goede antipestmaatregelen te nemen. Leerkrachten volgen zo nodig cursussen en worden gecoacht.

Signaleren en effectief handelen

Grensoverschrijdend gedrag vindt vaak plaats buiten het zicht van de leerkracht. Pesten als de leerkracht zich omdraait naar het digibord, agressie in het fietsenhok, discriminatie op internet. Aan de sfeer in de groep en aan het gedrag van leerlingen merkt de leerkracht dat er iets niet in orde is. Leerkrachten weten op welke signalen er gelet moet worden, wanneer actie te nemen en wat te doen. Ervaringen worden bespreekbaar gemaakt in de groep. Leerkrachten weten wanneer zij contact moeten opnemen met de ouders. Ervaringen worden met collega's besproken en levert een completer beeld op van of er iets speelt waar actie op genomen moet worden. De organisatorische overlegstructuur is bij iedereen helder evenals de afspraken die de school gemaakt heeft met partners als politie en jeugdhulp.

Het tijdig signaleren, begrenzen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag zorgt ervoor dat situaties niet escaleren en de gevolgen voor slachtoffers zo veel mogelijk beperkt worden. Op het moment dat duidelijk is dat leerlingen gedrag vertonen dat op school niet getolereerd wordt, heeft een leerkracht, maar ook elke andere schoolmedewerker de taak in actie te komen. De Johannesschool heeft afspraken gemaakt over welke actie volgt op incidenten. In het veiligheidsplan staan protocollen die gevolgd dienen te worden. Een protocol beschrijft de te volgen procedure, stuurt de beslissingen van een medewerker en geeft voor een specifieke situatie aan wie actie neemt, wat hij doet en op welke manier. Het is een concreet handelingsplan gebaseerd op de visie van de school. Medewerkers wegen voortdurend af of gedrag van leerlingen nog toelaatbaar is, of een grens overschrijdt.

Calamiteiten

Wanneer er zich een ernstig incident afspeelt op school, kan dit een shockerende werking op de hele schoolgemeenschap hebben. Goede en snelle communicatie met medewerkers, leerlingen en ouders zorgt ervoor dat de onrust niet groter wordt. Schakel experts in die de school bijstaan en adviseren bij de opvang van leerlingen, ouders en medewerkers. Daarnaast kunnen zij het schoolpersoneel helpen de leerlingen op te vangen. De school heeft een draaiboek dat omgaan met calamiteiten/incidenten beschrijft. Binnen de school zijn afspraken gemaakt en vastgelegd over hoe om te gaan met media in geval van een ernstig incident. Er is een woordvoerder aangewezen en er is met elkaar afgesproken wat er wel en niet naar buiten wordt gebracht.